Rapport

2009:18

Marknadskontroll av säkerhetsvästar, ridning

Konsument verket • KO

2009:18 Marknadskontroll av säkerhetsvästar, ridning

Projektledare: Kerstin Jönsson
Handläggare: Åsa Persson

Konsumentverket 2009

Innehåll

Sammanfattning 4

Marknadskontroll av säkerhetsvästar, ridning 5

Bakgrund 5

Gällande regler 5

Metod 6

Genomförande 6

Jämförelse med tidigare marknadskontroll 7

Resultat 7

Uppföljning 8

Bilaga 1 9

Sammanfattning

Ridning är en stor sport och ett fritidsintresse för många. Konsumentverket fick 2006 i uppdrag av regeringen att särskilt arbeta med säkerhetsfrämjande åtgärder för att minska antalet olyckor inom sporten. Som ett komplement till projektet beslutade Konsumentverket att genomföra en marknadskontroll av säkerhetsvästar för ridning.

Konsumentverket har bl.a. till uppgift att se till att föreskrifterna i lagen om personlig skyddsutrustning för privat bruk, nedan kallad PSUL, jämte tillhörande förordning om personlig skyddsutrustning för privat bruk följs. Arbetsmiljöverket har, efter samråd med Konsumentverket, meddelat närmare föreskrifter i ”Utförande av personlig skyddsutrustning”.

Totalt granskades 26 västar, varav 23 i butik och 3 i Internetbutik/postorder. Flera västar hade samma importör vilket resulterade i att det sammanlagt blev 11 importörer. Vid besök i butik kontrollerades om västen var försedd med CE-märke och svensk bruksanvisning. Dokumentation som bekräftade att västen uppfyllde gällande säkerhetskrav begärdes in från tillverkare/importör.

Marknadskontrollen avslutades med deltagande vid Hästsportmässan* i september i Upplands Väsby, 2009. Information lämnades dels vid seminarium och dels vid samtal med återförsäljare om resultatet av marknadskontrollen samt krav på dokumentation enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

Resultat:

Samtliga västar utom en var CE-märkt. Den togs bort från marknaden efter kontakt med butik/importör.

Av 23 västar i butik hade 10 svensk bruksanvisning. Trots påpekande efter tidigare marknadskontroll (PM 2003:18) saknades det svensk bruksanvisning hos västar från några av importörerna som fanns med i 2003 års marknadskontroll.

Dokumentationen som uppvisades av företagen innehöll många brister. Det fanns i många fall ingen överensstämmelse mellan västens namn och namnet på den väst som typkontrollintyg och testprotokoll avsåg. Inte någon av importörerna kunde lämna intyg om överensstämmelse mellan såld väst och redovisat typkontrollintyg/ testprotokoll.

De flesta brister har efter anmodan från Konsumentverket rättats till. För en väst pågår fortfarande ärendehantering (november 2009).

Marknadskontrollen kommer att följas upp med tyngdpunkt på kontroll av dokumentation.

*En återkommande mässa för branschfolk.

Marknadskontroll av säkerhetsvästar, ridning

Bakgrund

Ridning är en stor sport och ett fritidsintresse för många. Konsumentverket fick 2006 i uppdrag av regeringen att särskilt arbeta med säkerhetsfrämjande åtgärder för att minska antalet olyckor inom sporten. En del i det arbetet blev broschyren 'En guide till din skyddsutrustning i stallet och till häst'[1]. Som ett komplement till det projektet beslutade Konsumentverket att genomföra en marknadskontroll av säkerhetsvästar för ridning. Den förra marknadskontrollen av säkerhetsvästar, ridning genomfördes 2001[2].

Gällande regler

Konsumentverket har bl.a. till uppgift att se till att föreskrifterna i lagen om personlig skyddsutrustning för privat bruk[3], nedan kallad PSUL, jämte tillhörande förordning om personlig skyddsutrustning för privat bruk[4] följs.

Arbetsmiljöverket har, efter samråd med Konsumentverket, meddelat närmare föreskrifter i "Utförande av personlig skyddsutrustning" [5]. Där regleras krav på utförande av personlig skyddsutrustning samt teknisk dokumentation, typkontrollintyg, bruksanvisning på svenska och en försäkran om att den beskrivna personliga skyddsutrustningen är identisk med den personliga skyddsutrustning som avses i typkontrollintyget.

Säkerhetsvästar är personlig skyddsutrustning, kategori II, vilket innebär att tillverkaren ska lämna utrustningen till ett laboratorium för provning för att få ett typkontrollintyg. Laboratoriet ska vara godkänt som ett så kallat anmält organ (eng. Notified Body) för att få utfärda ett typkontrollintyg. Provning av utrustningen sker mot standarder som är gemensamma för EU eller mot de grundläggande kraven i lagstiftningen. När tillverkaren eller importör har de dokument, som beskrivs ovan i Arbetsmiljöverkets föreskrift, ska ett CE-märke sättas på varje produkt. Detta ska göras innan produkten får marknadsföras och säljas. All information på skyddsutrustning som säljs i Sverige ska finnas på svenska.

Näringsidkarna har ansvaret för att deras produkter överensstämmer med de krav på säkerhet, information och dokumentation som ställs. För säkerhetsvästar finns en standard SS-EN 13158, Skyddsutrustning – Skyddsjacka, kropps- och axelskydd för ryttare – Krav och provningsmetoder.

[1] Guiden kan beställas hos Konsumentverket.
[2] Konsumentverket, PM 2003:18
[3] SFS 1992:1326
[4] SFS 1993:972

[5] AFS 1996:7

Marknadskontroll är EU:s beteckning på den kontroll i säkerhetsavseende som medlemsstaterna skall utföra på produkter som finns på marknaden. Den ska utföras av myndigheter och ska säkerställa att den skyddsnivå som lagstiftningen föreskriver uppfylls av näringsidkarna. Marknadskontrollen skall också bidra till att EU:s inre marknad fungerar effektivt. Den innehåller två delar, dels aktiv övervakning av produkterna på marknaden, bland annat genom stickprovskontroller, dels ingripanden när produkterna inte uppfyller gällande regler.

Metod

Marknadskontrollen genomfördes i två steg:

- Besök i butik för att kontrollera märkning och svensk bruksanvisning
- Anmodan till tillverkare/importör att inkomma med dokumentation som krävs enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

Genomförande

Totalt besöktes 9 butiker, 1 internetbutik och 1 postorder. Totalt granskades 26 västar, se bilaga 1. Flera av västarna hade samma tillverkare/importörer vilket ledde till att det blev 11 importörer som kontaktades och anmodades att skicka in teknisk dokumentation.

Antal tillverkare/importörer	11
Antal västar i butik	23
Antal västar i internetbutik och postorder	3
Antal västar med bruksanvisningar på svenska	10
Övriga västar som sålts i butik hade endast engelsk bruksanvisning	
Väst utan CE-märkning	1

Under tiden som marknadskontrollen pågick notifierades en väst i Norge[6]. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Norge, hade låtit testa en väst som fick underkänt, bl. a. på kravet på att stå emot tryck. Konsumentverket uppmärksammades på att en liknande väst, InCase, såldes av Horze i Sverige. Den saknade CE-märke. Denna väst påminde till utseende mycket om den i Norge notifierade västen. Detta påpekades för butiken. Butiken slutade att sälja västen som säkerhetsväst/skyddsutrustning. Vid kontroll i företagets monter vid Stockholm International Horse show i Globen, Stockholm, hösten 2007 fanns inte västen till försäljning.

När Göteborgsposten (GP) i juni 2008 publicerade en test av tio säkerhetsvästar återfanns västen InCase bland de västar som inte klarade testet. Av de övriga fyra västar som

[6] http://ec.europa.eu/consumers/dyna/rapex/create_rapex.cfm?rx_id=160 , punkt 11, notifikation 1229/07

underkändes i GP:s test återfanns två bland de i marknadskontrollen kontrollerade västarna. För övriga två västar har Konsumentverket krävt in dokumentation av importör/tillverkare.

Marknadskontrollen avlutades med en informationsinsats vid Hästsportmässan[7] i Upplands Väsby i september 2009.

Jämförelse med tidigare marknadskontroll

Totalt omfattade 2001 års marknadskontroll 50 ridvästar från 16 leverantörer. Av de kontrollerade västarna var 48 CE-märkta. För 13 exemplar medföljde någon form av bruksanvisning på svenska. Efter 2001 års marknadskontroll tillskrevs berörda tillverkare/importörer där de anmodades att förse västarna med svensk bruksanvisning.

I årets marknadskontroll återfanns fem tillverkare/importörer från 2001 års marknadskontroll. Av dessa hade fem västar inte svensk bruksanvisning år 2001. Två tillverkare/importörer hade sedan dess försett västarna med svensk bruksanvisning. Tre tillverkare/importörer hade fortfarande ingen svensk bruksanvisning.

Resultat

Ungefär hälften av västarna är testade av laboratorierna SATRA, SGS och C.R.I.T.T, samtliga är s.k. anmälda organ (NB). Övriga västar är testade av ett icke anmält organ, Blue Hibiscus Limited. Några tillverkare/importörer har ett typkontrollintyg från ett anmält organ, där intygsgivaren har grundat sitt intyg från ett testprotokoll utfärdat av ett icke anmält organ.

Någon försäkran om överensstämmelse har inte inkommit från någon tillverkare/importör.

Flera protokoll som inkommit till verket har ett testdatum *efter* det att verkets anmodan gick ut till importör/tillverkare. Inkomna protokoll har granskats främst på punkten ”Impact performance requirements” i standarden SS-EN 13158 : 2000 avsnitt 4.5.

Spårbarheten försvårades hos många av västarna då västmodellen inte hade samma namn vid försäljning som den modell som testats. Importören har intygat att protokollet avser den sålda västen.

Vid Hästsportmässan i Upplands Väsby i september 2009, lämnades skriftlig och muntlig information till ca 15 importörer om marknadskontrollen och om krav på dokumentation enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Flera seminarier hölls för att informera om resultatet från marknadskontrollen. Knappt 10 deltagare deltog i seminarierna.

[7] Hästsportmässan är en återkommande mässa för branschfolk

Uppföljning

De tillverkare/importörer där det förelåg brister i dokumentationen har tillskrivits och uppmanats att säkerställa att gällande krav följs. Det ska:

- finnas typkontrollintyg utfärdat av ett anmält organ, s.k. Notified Body
- finnas ett intyg om att aktuell väst är identisk med den väst som avses i typkontrollintyg och testprotokoll. En vara kan tillverkas i flera serier efter samma prototyp. Det finns inte några krav på att det ska utfärdas ett nytt typkontrollintyg och testprotokoll så länge som västen inte ändras. I stället finns krav på ovan nämnda intyg.
- vara tydlig spårbarhet mellan testprotokoll och den väst protokollet avser
- finnas en bruksanvisning på svenska som medföljer varje säkerhetsväst

De flesta brister har efter anmodan från Konsumentverket rättats till. Ärendehantering pågår fortfarande (november -09) för en väst.

Konsumentverket har för avsikt att följa upp marknadskontrollen genom bl.a. informationsinsatser till tillverkare och importörer, men också riktad kontroll mot utvalda importörer.

Bilaga 1

Resultat vid inventering i butik, dec 2007 – febr 2008:

Fabrikat mm	**Importör**	**Butik**	**CE-märkning**	**Annat**	**Bruks-anvisning**
Modell Zippa, ZIPPA 2001, Swift **Storlek** W 3 Air O Wear Ltd Aydon, Corbridge Northumberland	Kefly Enterprise AB 590 17 Mantorp	Galexi Häst- & Hund Ö. Torgg. 16, 652 24 KARLSTAD 054-15 44 10	Ja	Även med i GP:s test	På svenska 2001; engelska
Modell Elite **Storlek** Child small Air O Wear Ltd	Kefly Enterprise AB 590 17 Mantorp	se ovan	Ja		På svenska
Dynamic Air O Wear Ltd	Kefly Enterprise AB 590 17 Mantorp	Häst och Hundhuset City AB Kungsgatan 28, 111 35 Stockholm, Tel. 08-411 91 95	Ja	Säkerhets-information på engelska, på svenska i folder	På svenska
Reiver 3 Air O Wear Ltd	Kefly Enterprise AB 590 17 Mantorp	Erikshastshop.com	Ja	Internet-butik	På svenska
Väst Essential Vest Storlek child 26 Tillverkare: Nam Fung Macau Fabrica de Industria Desportiva Mai Fung, Hong Kong	**Importör**: ÖoB	ÖoB Överskottsbolaget Edsvallavägen1 660 52 Edsvalla 054-54 47 10	Ja	Annat Tillv. 2006	På engelska (Flera västar saknar dock denna vidhäftade info)

Fabrikat mm	**Importör**	**Butik**	**CE-märkning**	**Annat**	**Bruks-anvisning**
Hansbo Modell Equestrian & Pet **Storlek** vuxen & barn **Art.nr** 796017 (11 barn) Worldlink Equestrian Products Co Ltd Hongkong	**Importör** : Hansbo	COOP Frykmansvägen 1, 65346 KARLSTAD 054-220477	Ja		På engelska. Hansbo levererar enligt uppgift alltid med svensk text. Etiketten kan ha försvunnit i butiken. 2001: på engelska
BodyPro 104 Trop + Redeem **Art.nr** 796027 (barn 796021) Polybid, Israel sin@polybid.co.il	**Importör:** Hansbo	-”-	Ja		På svenska
Hansbo + Trop Ride = President 2000 Worldlink Equestrian Products Ltd, Hong Kong	Hansbo Box 1180 Båstad		Ja		På svenska
Safe Rider 102 Trop Redeem Plus Polybid Mishmar Hanegev, ISRAEL	Hansbo Box 1180 Båstad		Ja	Modellen kommer att utgå.	På svenska

Fabrikat mm	**Importör**	**Butik**	**CE-märkning**	**Annat**	**Bruks-anvisning**
Ribguard Treadstone Equestrian Pvt Ltd Gautam Budh Nagar India	Treadworld Hököpinge Ängaväg 195 235 92 Vellinge	The Horse Sickla Köpcentrum Sandra Bengtsson 08-641 6721	Ja	Vuxen, junior	Engelska
Mark Todd	Top Equestrian Wear AB Ilstorp 18:3 275 93 Sjöbo	**-”-**	Ja		Engelska
-”- strl 77-84	-“-	Hästgallerian (Ryttarstadion) Ägare ”Pia” Storängsvägen 23 115 42 Stockholm Tel. 08 - 33 14 11	Ja	Seriemärkt 25820704	Varning på engelska
Roping	Källquists Hästutrustning AB Kinnavägen 6 310 63 Älvsered	Hästgallerian (Ryttarstadion) Ägare ”Pia” Storängsvägen 23 115 42 Stockholm Tel. 08 - 33 14 11	Ja		Varning på engelska 2001: på engelska
Racesafe	Källquists Hästutrustning AB Kinnavägen 6 310 63 Älvsered	Hästgallerian (Ryttarstadion) Ägare ”Pia” Storängsvägen 2 115 42 Stockholm Tel. 08 - 33 14 11	Ja	Tillv nov 07	På engelska
Safe Rider Model 101 By Polybid	Källquists Hästutrustning AB Kinnavägen 6 310 63 Älvsered	Abrahamsbergs Ridsport Gustav III:s väg 28 168 30 Bromma Tel. 08-266363.	Ja	Utgående modell	På engelska

Fabrikat mm	**Importör**	**Butik**	**CE-märkning**	**Annat**	**Bruks-anvisning**
Jacson Safety LEKI 2000 M/S Leeki Harness Co Dulchikay, Sialkot Pakistan	Jacson of Scandinavia AB Södergatan 10 270 33 Vollsjö	-“-	Ja		Ja på svenska – varning även storl info på svenska 2001: på engelska
Equipage= Mega vest ZIP Fabrica de Industria Desportiva Mai Fung, Hong Kong	Three Horses AB Nydalen, Brunns Gård S-591 99 Motala Telefon: 0141-91500	-”-	Ja	Tillv 2005	På engelska 2001:på engelska
Mega Vest Zip L3 **storlek** Child 26 Tillverkare Mai Fung	Importör: Three Horses	ÖoB Överskottsbolaget Edsvallavägen1 660 52 Edsvalla 054-54 47 10	Ja		På engelska
Prorider Barn o vuxen storl Worldlink Equestrian Products Co Ltd Hongkong	Pro Rider Tuna Industriväg 17 Box 97 153 21 JÄRNA	Hästbiten Ridsport Box 4211 102 65 Stockholm Tel. 08-556 975 50	Ja	Skötselråd Översiktlig storleksguide	Säkerhetsinfo på engelska
The Horse eget märke = Prorider	-”-	The Horse Sickla Köpcentrum Sandra Bengtsson 08-641 6721	Ja		Engelska

Fabrikat mm	**Importör**	**Butik**	**CE-märkning**	**Annat**	**Bruks-anvisning**
Body Pro Polybid Mishmar Hanegev Israel	Horze Int Sverige AB Kanalg 7 194 61 Upplands Väsby	Horze Int Sverige AB Kanalg 7 194 61 Upplands Väsby	ej angivet på internet	Tillkommit i projektet efter testrapport i GP	Okänt
Body protector KC Sports Ltd RC 259 Wellington Somerset, UK	Horze Int Sverige AB Kanalg 7 194 61 Upplands Väsby	Horze Int Sverige AB Kanalg 7 194 61 Upplands Väsby	ej angivet på internet		Okänt
Safe rider 102 Polybid Mishmar Hanegev Israel	-”-	-”-	ej angivet på internet		Okänt
InCase	-”-	-”-	**Ej CE-märkt**		
EXPO, = Jupiter, = Flite Air O Wear Ltd Aydon, Corbridge Northumberland	HÖÖKS Hästsport AB 501 77 Borås		Ja	Tillkommit i projektet efter testrapport i GP	Svenska
MARS Air O Wear Ltd Aydon, Corbridge Northumberland	HÖÖKS Hästsport AB 501 77 Borås		Ja		Svenska

Konsumentverket
Box 48
651 02 Karlstad

Telefon: 0771-42 33 00
Webbplats: www.konsumentverket.se
E-post: konsumentverket@konsumentverket.se